

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

YASAMA DÖNEMİ

24

YASAMA YILI

5

SIRA SAYISI: 712

**Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı
Ankara Milletvekili Cemil Çiçek'in; Türkiye
Büyük Millet Meclisi Üyeliği Kanunu
Teklifi ile Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu
(2/2666)**

Not: Bu Sıra Sayısının tam metnine;

“http://www.tbmm.gov.tr/develop/owa/sirasayi_sd.sorgu_baslangic”
internet sayfasından ulaşılabilir.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

• 2/2666 Esas Numaralı Teklifin

- TBMM Başkanlığına Sunuş Yazısı 4
- Genel Gerekçesi 4
- Madde Gerekçeleri 6

• Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu 9

• Muhalefet Şerhi 17

• Teklif Metni 18

• Plan ve Bütçe Komisyonunun Kabul Ettiği Metin 18

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği Kanunu Teklifi gerekçesi ile birlikte ekte sunulmuştur.
Gereğini arz ederim.

12.2.2015

Cemil Çiçek

Ankara

HAVALE EDİLDİĞİ KOMİSYONLAR (2/2666)	
ESAS	Plan ve Bütçe Komisyonu
TALİ	Anayasa Komisyonu İçişleri Komisyonu Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonu

GENEL GEREKÇE

Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisindedir ve bu yetki devredilemez. Genel oyla seçilen beş yüz elli milletvekilinden oluşan TBMM'nin görev ve yetkileri; kanun koymak, değiştirmek ve kaldırmak; Bakanlar Kurulunu ve bakanları denetlemek; Bakanlar Kuruluna belli konularda kanun hükmünde kararname çıkarma yetkisi vermek; bütçe ve kesinhesap kanun tasarılarını görüşmek ve kabul etmek; para basılmasına ve savaş ilânına karar vermek; milletlerarası andlaşmaların onaylanmasını uygun bulmak, TBMM üye tam sayısının beşte üç çoğunluğunun kararı ile genel ve özel af ilânına karar vermek ve Anayasanın diğer maddelerinde öngörülen yetkileri kullanmak ve görevleri ifa etmektir. Tüm bu görevler bütün Milleti temsil eden milletvekillerimiz tarafından yerine getirilmektedir.

Bu yüce görevi yerine getiren milletvekillerimize, TBMM üyeliği sona erenler ile dışarıdan atanan bakanlara ilişkin haklar ve yükümlülükler mevzuatta dağımik bir şekilde yer almaktadır. Bu düzenlemelerin toplulaştırıldığı ve ilgili mevzuatla ilişkilendirildiği bir statü kanunu ihtiyacı giderek belirgin bir hal almıştır. TBMM üyelerinin yapamayacağı işler Anayasanın 82'nci maddesinde düzenlenmiş ve bu kapsamda üyelikle bağdaşmayan işler tadat edilmiştir. Bu hususlara ilişkin olarak, 31/10/1984 tarihli ve 3069 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği ile Bağdaşmayan İşler Hakkında Kanun yürürlüktedir. Keza, Anayasanın 86'ncı maddesinde de TBMM üyelerinin ödenek, yolluk ve emeklilik işlemlerinin kanunla düzenleneceği, ödeneğin aylık tutarı en yüksek Devlet memurunun almakta olduğu miktarı, yolluk da ödenek miktarının yarısını aşamayacağı ve diğer hususlar hakkında hükümler mevcuttur. Bu çerçevede milletvekillerinin ödenek ve yolluklarına ilişkin olarak 26/10/1990 tarihli ve 3671 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin Ödenek, Yolluk ve Emekliliklerine Dair Kanun hükümleri uygulanmaktadır.

Diğer taraftan, çeşitli hak ve yükümlülüklerle ilişkin mevzuatta birçok düzenleme mevcuttur. TBMM üyelerine, bu üyeliği sona erenlere ve dışarıdan atanan bakanların pasaportlarına ilişkin hükümler 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanununda düzenlenmektedir. Keza, silah ruhsatlarına ilişkin hükümler 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunda yer almaktadır. Yasama faaliyetlerinde TBMM üyelerine yardımcı olmak üzere çalıştırabilecekleri personel 1/12/2011 tarihli ve 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunu hükümlerine göre istihdam edilmektedir. Milletvekillerini ilgilendiren ancak milletvekilliği dışında da farklı konuları düzenleyen söz konusu kanunlar ile ilişkilenecek suretiyle hem uygulama hem de kamuoyu denetimi imkanları güçlendirilmiştir.

Öte yandan, mevzuatın uygulanma sürecinde çeşitli ihtiyaçlar bulunduğu görülmektedir. Yürürlükteki mevzuata göre TBMM çalışmalarına gebelik döneminde katılamayan kadın milletvekillerinin ancak Genel Kurulun kararı ile ödenek ve yolluklarını alabilmeleri mümkün olmaktadır. TBMM İçtüzüğü'nün 154'üncü maddesinde bir yasama yılı içinde aralıksız olarak iki ay veya daha fazla izin almış olan milletvekillerine ödenek ve yolluklarının verilebilmesi, Genel Kurulun kararına bağlanmıştır. Genel Kurul, bu konudaki kararını, Başkanlık Divanının Başkanlığın Genel Kurula Sunuşları kısmında yer alacak teklifi üzerine görüşmesiz ve işaretle oylama suretiyle vermektedir. Bu türden bir hakkın kullanımının Genel Kurulun takdirine bırakılması yasal güvenceye kavuşturulması gerekmektedir. Bu çerçevede yapılan düzenleme ile kadın milletvekilinin doğumdan önce ve sonra toplam on altı hafta süreyle analık izni kullanabilmesi, çoğul gebelik durumunda bu süreye iki hafta eklenmesi, kullanılan izin sürelerince ödenek, yolluk ve diğer mali ve sosyal haklarda kesinti yapılmaması öngörülmektedir.

Mevzuatımızda TBMM üyelerinin protokoldeki yerleri ikincil düzenlemelerle belirlenmektedir. Başkent protokolü önde gelim listesi Cumhurbaşkanlığı, il protokolü önde gelim listeleri ise valilikler tarafından düzenlenmiştir. Seçimle göreve gelen ve Türk milleti adına yasama yetkisini kullanan milletvekillerinin protokoldeki konularının kanunla düzenlenmesinin uygun olacağı değerlendirilmiştir. Bu çerçevede madde ile milletvekillerinin Başkent protokolü önde gelim listesinde kuvvet komutanlarını müteakip yer alması öngörülmüştür. Ayrıca daha önce milletvekilliği görevi yapmış olanların protokoldeki yerleri hususunda zaman zaman tereddütlerin yaşandığı görülmektedir. Bu tereddütlerin ortadan kaldırılması amacıyla önceki dönemlerde TBMM üyeliği yapmış olanların il protokol önde gelim listelerindeki sıralarının mevcut milletvekillerini müteakip olacağı hüküm altına alınmıştır.

Mevzuatın dağınıklığından kaynaklanan uygulamada ortaya çıkan ihtiyaçların giderilmesi ve kamuoyunun şeffaf bir şekilde milletvekillerinin haklar ve yükümlülüklerine ilişkin konularda daha etkin bilgilenebilmelerini teminen bir statü kanunu ihtiyacı hâsıl olmuştur. Bu Kanun Teklifi ile kanun yapım tekniğine uygun olarak münhasıran TBMM üyeleri hakkında düzenlemeler içeren kanunlar yürürlükten kaldırılmış; söz konusu kanunlardaki hükümler bu Kanun Teklifine aktarılmıştır. Bunun yanında, milletvekillerini ilgilendiren ancak milletvekilliği dışında da farklı konuları düzenleyen kanunlara bu Kanun Teklifinde atıf yapılarak ilgili mevzuata ulaşılabilirlik imkânı güçlendirilmiş ve ihtiyaç duyulan çeşitli konularda düzenlemeler yapılmıştır.

MADDE GEREKÇELERİ

MADDE 1- Madde ile, Kanunun amacının Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin, TBMM üyeliği sona erenlerin ve dışarıdan atanan bakanların mali, sosyal hak ve yükümlülüklerinin düzenlenmesi olduğu öngörülmüştür.

MADDE 2- Madde ile, Kanunda yer alan kavramların tanımları yapılmaktadır.

MADDE 3- Madde ile, 3671 sayılı Kanunun TBMM üyelerinin ödenek ve yolluğuna ilişkin hükümlerinin korunarak bu Kanuna taşınması amaçlanmıştır.

MADDE 4- Madde ile, 3671 sayılı Kanunun ödenek, yolluk ve emekliliğe hak kazanma ve ödenek ve yolluğun ödenmesine ilişkin hükümlerinin korunarak bu Kanuna taşınması amaçlanmıştır.

MADDE 5- Madde ile, dışarıdan atanan bakanların TBMM üyelerine sağlanan haklardan yararlanmaları öngörülmüştür.

MADDE 6- Madde ile, TBMM üyeleri ile dışarıdan atanan bakanların emeklilikleri hakkında 5510 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüştür.

MADDE 7- Madde ile, 3671 sayılı Kanunun tedavi hakkına ilişkin hükümlerinin korunarak bu Kanuna taşınması amaçlanmıştır.

MADDE 8- Madde ile, kadın milletvekillerinin doğumdan önce ve sonra kullanabilecekleri analık izinlerinin düzenlenmesi amaçlanmıştır.

MADDE 9- Madde ile, 3671 sayılı Kanunun ölüm yardımına ilişkin hükümlerinin korunarak bu Kanuna taşınması amaçlanmıştır.

MADDE 10- Madde ile, TBMM üyeleri ve bu üyeliği sona erenler ile dışarıdan atanan bakanların kamu kurum ve kuruluşlarının sosyal tesis ve imkânlarından, bu kurumların en yüksek yöneticilerinin tabi olduğu koşullarda yararlanmaları öngörülmüştür.

MADDE 11- Madde ile, TBMM üyelerine yardımcı olmak üzere istihdam edilecek personel hakkında 6253 sayılı Kanun hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüştür.

MADDE 12- TBMM üyelerinin protokoldeki yerleri ikincil düzenlemelerle belirlenmiştir. Başkent protokolü önde gelim listesi Cumhurbaşkanlığı, il protokolü önde gelim listeleri ise valilikler tarafından düzenlenmiştir. Seçimle göreve gelen ve Türk milleti adına yasama yetkisini kullanan milletvekillerinin protokoldeki konularının kanunla düzenlenmesinin uygun olacağı değerlendirilmiştir. Bu çerçevede madde ile milletvekillerinin Başkent protokolü önde gelim listesinde kuvvet komutanlarını müteakip yer alması öngörülmüştür. Ayrıca daha önce milletvekilliği görevi yapmış olanların protokoldeki yerleri hususunda zaman zaman tereddütlerin yaşandığı görülmektedir. Bu tereddütlerin ortadan kaldırılması amacıyla önceki dönemlerde TBMM üyeliği yapmış olanların il protokol önde gelim listelerindeki sıralarının mevcut milletvekillerini müteakip olacağı hüküm altına alınmıştır.

MADDE 13- Milletvekillerinin pasaport verilmesi hususu 5682 sayılı Kanunda düzenlenmiştir. 5682 sayılı Kanunun 13 üncü maddesine göre halen görev yapmakta olan milletvekillerine diplomatik pasaport verilmektedir. Aynı madde ile daha önce cumhurbaşkanlığı, yasama meclisi başkanlığı, başbakanlık, dışişleri bakanlığı ile büyükelçilik yapmış olanlara da diplomatik pasaport verilebilmektedir. Çok boyutlu dış politikanın güçlenmesi ile birlikte parlamenterlerin de diplomatik faaliyetlerinin yoğunluk kazandığı görülmektedir. Parlamenter diplomasinin en önemli aktörleri olan milletvekillerinin görev süreleri sona erdikten sonra da diplomatik pasaport alabilmesi imkânı tanınmasının ülkemizin takip etmekte olduğu çok boyutlu ve aktif dış politikasına katkı sağlayacağı düşünülmüş ve bu doğrultuda madde ile düzenlenme yapılmıştır.

MADDE 14- Madde ile, TBMM üyelerinin, üyeliği sona erenlerin ve dışarıdan atanan bakanların silah bulundurma ve taşımaya ilişkin hakları düzenlenmiştir.

MADDE 15- Madde ile, rozet ve kimliklere ilişkin TBMM İçtüzüğü ile 3671 sayılı Kanun'da düzenlenmiş olan hükümlerin korunarak bu Kanuna taşınması amaçlanmıştır.

MADDE 16- Madde ile, vefat eden TBMM üyesinin, üyeliği sona erenin ve dışarıdan atanan bakanın vasiyeti üzerine ya da eşi veya birinci derece yakınlarının talep etmesi hâlinde TBMM'de ve defnedileceği ilde valiliklerce cenaze töreni yapılması öngörülmüştür.

MADDE 17- Madde ile, milletvekilliği ile bağdaşmayan işleri düzenleyen 3069 sayılı Kanun hükümlerinin korunarak bu Kanuna taşınması amaçlanmıştır.

MADDE 18- Madde ile, Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esasların Başkanlık Divanınca çıkarılacak yönetmeliklerle düzenleneceği öngörülmüştür.

MADDE 19- Madde ile, atflar ve uygulanmayacak hükümler düzenlenmiştir.

MADDE 20- Madde ile, değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümler başlığı altında, 6253 sayılı Kanun'da TBMM üyelerinin temsil niteliği olan programları için yapmış oldukları giderlerin TBMM bütçesinden karşılanmasına yönelik bir düzenleme yapılması ve diğer kanunlardaki TBMM üyelerine ilişkin bazı hükümlerin bu Kanuna taşınması sonucu 5682 ve 6136 sayılı Kanunda yer alan bazı ibarelerin metinden çıkarılması, statüden kaynaklanan hakkın başvuru süresinin geçmesi nedeniyle yitirilmemesi amacıyla 5510 sayılı Kanundaki 30 günlük başvuru süresine ilişkin ibarenin metinden çıkarılması ile 3069 ve 3671 sayılı Kanunların yürürlükten kaldırılması öngörülmüştür.

GEÇİCİ MADDE 1- Madde ile, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, yürürlükten kaldırılan hükümler uyarınca yapılmakta olan her nevi ödemeler hakkında da hak kaybına yol açılmaması kaydıyla bu Kanun hükümlerinin uygulanacağı öngörülmüştür.

MADDE 21- Yürürlük maddesidir.

MADDE 22- Yürütme maddesidir.

Plan ve Bütçe Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Plan ve Bütçe Komisyonu

Esas No.: 2/2666

Karar No.: 19

30/3/2015

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

2/2666 esas numaralı “*Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği Kanunu Teklifi*” Komisyonumuzun 19/3/2015 tarihinde yaptığı 36 ncı birleşimde görüşülmüş ve kabul edilmiştir.

Raporumuz, Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygıyla arz olunur.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

1.- GİRİŞ.....	13
2.- 2/2666 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİ İLE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER.....	13
3. KOMİSYONUMUZDA TEKLİFİN GENELİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER.....	13
3.1. Komisyon Üyelerinin Görüşleri.....	13
3.2. Teklif Sahipleri ve Hükümet Adına Yapılan Açıklamalar	14
4. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI.....	14
5. ÖZEL SÖZCÜLER.....	15

1. GİRİŞ

Ankara Milletvekili Cemil ÇİÇEK'in 2/2666 esas numaralı "Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği Kanunu Teklifi" 12/2/2015 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulmuştur. Teklif, Başkanlıkça aynı tarihte tali komisyon olarak Anayasa Komisyonu, İçişleri Komisyonu ve Sağlık, Aile, Çalışma ve Sosyal İşler Komisyonuna, esas komisyon olarak da Komisyonumuza havale edilmiştir.

2/2666 esas numaralı Kanun Teklifi Komisyonumuzun 19/3/2015 tarihinde; Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı Ankara Milletvekili Cemil ÇİÇEK ile Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı, Maliye Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı, Sosyal Güvenlik Kurumu ve Emniyet Genel Müdürlüğü temsilcilerinin katılımlarıyla yaptığı 36 ncı birleşimde incelenip görüşülmüştür.

2. 2/2666 ESAS NUMARALI KANUN TEKLİFİ İLE ÖNGÖRÜLEN DÜZENLEMELER

TBMM üyeleri ve bu üyeliği sona erenler ile dışarıdan atanan bakanlara ilişkin mevzuat hükümlerini toplulaştırarak müstakil bir statü kanunu oluşturmayı amaçlayan Kanun Teklifi ile;

➤ Anayasanın 82 nci maddesinde düzenlenmiş olan TBMM üyelerinin yapamayacağı işler kapsamında, üyelikle bağdaşmayan işlerin tadat edilmesi,

➤ Anayasanın 86 ncı maddesinde Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin ödenek, yolluk ve emeklilik işlemlerinin kanunla düzenleneceği şeklinde hüküm bulunması, ödeneklerin aylık tutarının en yüksek devlet memurunun almakta olduğu miktarı, yolluğun ise ödenek miktarının yarısını aşamayacağını belirtmesi nedeniyle bu hususlara ilişkin 26/10/1990 tarihli ve 3671 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin Ödenek, Yolluk ve Emekliliklerine Dair Kanunda yer alan hükümlerin aynen taşınması,

➤ Halihazırda 5682 sayılı Pasaport Kanunu ile daha önce cumhurbaşkanlığı, meclis başkanlığı, başbakanlık ve dış işleri bakanlığı görevlerinde bulunanlara diplomatik pasaport verilebilmesi hükmüne benzer olarak TBMM üyeliği sona erenlere ve bunların eşleri ile ergin olmayan veya ergin olsalar dahi öğrenimi devam eden çocuklarına 25 yaşının ikmaline kadar; yine ergin olsalar dahi bedensel, zihinsel ve ruhsal engellerinden en az biri nedeniyle sürekli bakıma muhtaç durumda olduğu resmi sağlık kurumlarının düzenlediği sağlık kurulu raporu ile belgelenen çocuklarına da diplomatik pasaport verilebilmesi,

➤ TBMM üyeleri ve bu üyeliği sona erenler ile dışarıdan atanan bakanların kamu kurum ve kuruluşlarının sosyal tesis ve imkanlarından yararlanmaları,

➤ Uygulamada ikincil mevzuatla belirlenen TBMM üyelerinin ve üyeliği sona erenlerin Başkent prokolü öndegelim listesi ile il protokolü öndegelim listelerindeki yerlerinin belirlenmesi,

➤ Kadın milletvekillerinin doğumdan önce ve sonra toplam 16 hafta süreyle analık izni kullanabilmesi ve çoğul gebelik durumunda bu süreye iki hafta eklenmesi,

➤ Kanun yapım tekniğine uygunluğu sağlamak için münhasıran TBMM üyeleri hakkında düzenlemeler içeren kanunların yürürlükten kaldırılması ve söz konusu kanunlardaki hükümlerin taşınması,

öngörülmektedir.

3. KOMİSYONUMUZDA TEKLİFİN GENELİ ÜZERİNDE YAPILAN GÖRÜŞMELER

3.1. Komisyon Üyelerinin Görüşleri

Komisyonumuzda Teklifin geneli üzerinde yapılan görüşmelerde;

- TBMM üyelerine verilecek ödenek ve yolluklar, ölüm yardımı ve TBMM üyelerinin yapamayacağı işler gibi birçok hususun hâlihazırda farklı kanunlarda düzenlenmiş olduğu, bu bakımdan teklifin olumlu karşılandığı, esasen Kanun Teklifi ile getirilen düzenlemelerin sadece TBMM üyelerine ilişkin anılan bu hususları tek bir kanun çatısı altında toplanmasına yönelik bulunduğu, dolayısıyla Teklifin milletvekilleri bakımından yeni bir hak getirmediği,

- Kanun teklifi ile TBMM üyelerinin mali haklarında herhangi bir artış yapılmadığı, mevcut mevzuatta düzenlenen mali hakların uygulanmakta olan haliyle aynen korunarak Kanun Teklifine aktarıldığı,

- TBMM üyelerinin özlük haklarının bir kamu görevlisine endeksenerek belirlenmesinin doğru olmadığı, bu nedenle Teklifte bu durumu giderecek düzenlemelerin de yer alması gerektiği,

şeklindeki görüş, eleştiri ve öneriler dile getirilmiştir.

3.2. Teklif Sahibi Tarafından Yapılan Açıklamalar

Teklif Sahibi TBMM Başkanı Ankara Milletvekili Cemil ÇİÇEK tarafından yapılan açıklamalarda;

- Yürütmeye ve yargı organlarında görev yapanların görev süresince ve görevleri sona erdikten sonra tabi olacakları statülerinin kanunlarla düzenlenmiş olduğu, ancak yasama erkini oluşturan TBMM'nin üyelerinin statülerine ilişkin bir kanuni düzenleme bulunmadığı, Teklifin bu kanuni boşluğu dolduracağı,

- Milletvekillerinin statülerine ilişkin özel bir kanun bulunmadığından milletvekillerine dair her türlü düzenlemenin dağınık biçimde farklı kanunlarda yapılmak zorunda kalındığı, Teklifte yer alan düzenlemelerin büyük kısmının yeni bir hak getirmekten ziyade farklı kanunlarda yer alan birçok hükmün tek bir Kanun altında bir araya getirilmesini amaçladığı,

- Ulusal ve resmi bayram ile törenlerde milletvekillerinin önde gelim listelerinde hangi kritere göre sıralanmaları gerektiği hususunda uygulamada sorunlar yaşandığı, Teklifin bu sorunu da çözmeyi amaçladığı,

- Kamuda çalışan kadın memurlar için analık izni söz konusu iken, kadın milletvekillerinin analık haline ilişkin bir düzenleme bulunmamasının önemli bir eksiklik olduğu ve Teklifin bu eksikliği gidermeyi amaçladığı,

ifade edilmiştir.

4. KOMİSYONUN MADDELER HAKKINDA KARARI

Geneli üzerindeki görüşmelerin ardından Teklif ve gerekçesi Komisyonumuzca da benimsenerek maddelerinin görüşülmesine geçilmiştir.

Teklif aşağıdaki değişiklikler yapılmak suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 1

Teklifte siyasi etik ilkeleri eklendiğinden Teklifin başlığı ve 1 inci maddesi bu doğrultuda değiştirilerek kabul edilmiştir.

Madde 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9

Teklifin 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ve 9 uncu maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Madde 10

Teklifin 10 uncu maddesi, TBMM üyeleri ve bu üyeliği sona erenler ile dışarıdan atanan bakanların sosyal tesis ve imkânlarından yararlanabileceği kamu kurum ve kuruluşları kapsamında Türk Silahlı Kuvvetleri ile Milli İstihbarat Teşkilatının çıkarılması suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 11, 12, 13

Teklifin 11, 12 ve 13 üncü maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Madde 14

Teklifin 14 üncü maddesi, 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrası kapsamında silah ruhsatı verilemeyenlere TBMM üyesi olmaları halinde silah ruhsatı verilebilmesine imkân tanıyan yeni 3 üncü fıkranın eklenmesi ve diğer fıkranın buna göre teselsül ettirilmesi suretiyle kabul edilmiştir.

Madde 15, 16, 17

Teklifin 15, 16 ve 17 nci maddeleri aynen kabul edilmiştir.

Yeni Madde 18

TBMM üyelerine ilişkin siyasi etik ilkelerini belirleyen hükümler Teklife yeni 18 inci madde olarak eklenmiştir.

Yeni Madde 19

Milletvekillerinin 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu kapsamında mal bildiriminde bulunmalarına ilişkin yeni 19 uncu madde Teklife eklenmiştir.

Madde 18, 19

Teklifin 18 ve 19 uncu maddeleri 20 ve 21 inci maddeler olarak aynen kabul edilmiştir.

Madde 20

Teklifin 20 nci maddesi, Milletvekillerinin temsil giderlerine ilişkin birinci fıkrasının Teklif metninden çıkarılması ve diğer fıkraların buna göre teselsül ettirilmesi suretiyle 22 nci madde olarak kabul edilmiştir.

Geçici Madde 1

Teklifin geçici 1 inci maddesi aynen kabul edilmiştir.

Madde 21

Teklifin yürürlüğe ilişkin 21 inci maddesi, Teklifin yürürlük tarihinin 25. Dönem milletvekili genel seçimi tarihi olarak (7/6/2015) belirlenmesi suretiyle 23 üncü madde olarak kabul edilmiştir.

Madde 22

Teklifin yürütmeye ilişkin 22 nci maddesi, 24 üncü madde olarak aynen kabul edilmiştir.

5. ÖZEL SÖZCÜLER

İçtüzüğün 45 inci maddesi uyarınca Teklifin Genel Kuruldaki görüşmelerinde Komisyonumuzu temsil etmek üzere Ankara Milletvekili Fatih ŞAHİN, Bursa Milletvekili Önder MATLI, Çorum Milletvekili Cahit BAĞCI, Eskişehir Milletvekili Salih KOCA, Kars Milletvekili Ahmet ARSLAN ve Manisa Milletvekili Uğur AYDEMİR özel sözcüler olarak seçilmiştir.

Başkan	Başkanvekili	Kâtip
<i>Recai Berber</i>	<i>Süreyya Sadi Bilgiç</i>	<i>İlknur Denizli</i>
Manisa	Isparta	İzmir
Üye	Üye	Üye
<i>Mehmet Şükrü Erdinç</i>	<i>Ekrem Çelebi</i>	Bülent Kuşoğlu
Adana	Ağrı	Ankara
		(İmzada bulunamadı)

Üye <i>Fatih Şahin</i> Ankara (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Sadık Badak</i> Antalya	Üye <i>Mehmet Günel</i> Antalya (Muhalefet şerhi ektedir)
Üye <i>Önder Matlı</i> Bursa (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Cahit Bağcı</i> Çorum (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Mehmet Yüksel</i> Denizli
Üye <i>Cengiz Yavilioğlu</i> Erzurum	Üye <i>Salih Koca</i> Eskişehir (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>A. Nejat Koçer</i> Gaziantep
Üye <i>Feramuz Üstün</i> Gümüşhane	Üye <i>Rahmi Aşkın Türel</i> İzmir	Üye <i>Ahmet Arslan</i> Kars (Bu raporun özel sözcüsü)
Üye <i>Mustafa Baloğlu</i> Konya	Üye <i>Mustafa Şahin</i> Malatya	Üye <i>Erkan Akçay</i> Manisa (Muhalefet şerhi ektedir)
Üye <i>Uğur Aydemir</i> Manisa (Bu raporun özel sözcüsü)	Üye <i>Vahap Seçer</i> Mersin	Üye <i>Ali Boğa</i> Muğla
Üye <i>Abdulkerim Gök</i> Şanlıurfa	Üye <i>Ertuğrul Soysal</i> Yozgat	Üye <i>Özcan Ulupınar</i> Zonguldak

MUHALEFET ŞERHİ

Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerine ilişkin çeşitli kanunlarda yer alan hükümleri bir araya getirerek TBMM üyelerine ilişkin özel bir kanun haline dönüştüren 2/2666 sayılı kanun teklifi, daha önce komisyonumuzda görüşülerek raporu yazılan ve yaklaşık iki yıldır TBMM gündeminde bekleyen 461 sıra sayılı kanun teklifiyle aynı mahiyettedir. Milletimizin bütün kesimlerini ilgilendiren sorunların çözümü için kanun tasarı ve teklifleri Türkiye Büyük Millet Meclisi gündeminde beklerken böyle bir düzenlemenin yapılmasını doğru bulmuyoruz. Bu nedenle 2/2666 esas numaralı Kanun Teklifine muhalif olduğumuzu bilgilerinize sunarız.

Mehmet Günal
Antalya

Erkan Akçay
Manisa

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANI
ANKARA MİLLETVEKİLİ CEMİL ÇİÇEK'İN
TEKLİFİ (2/2666)

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ÜYELİĞİ KANUNU TEKLİFİ**

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, bu üyeliği sona erenler ile dışarıdan atanan bakanların mali, sosyal hak ve yükümlülükleri ile ilgili diğer hususları düzenlemektir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunda geçen;

- a) TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisini,
- b) Başkan: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanını,
- c) Başkanlık Divanı: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanını,
- ç) TBMM üyesi: Mevcut yasama dönemi içinde milletvekili sıfatını haiz olanları,
- d) TBMM üyeliği sona erenler: Önceki yasama dönemlerinde Yasama Organı üyesi olanları,
- e) Dışarıdan atanan bakan: TBMM üyeleri dışından milletvekili seçilme yeterliğine sahip olanlar arasından atanan bakanları, ifade eder.

Ödenek ve yolluk

MADDE 3- (1) TBMM üyelerinin aylık ödeneklerinin tutarı, en yüksek devlet memurunun almakta olduğu miktardır. En yüksek devlet memuruna ödenenlerden gelir vergisine tabi olmayanlar bu Kanuna göre de gelir vergisine tabi tutulmaz.

(2) TBMM üyelerine bu madde uyarınca hesaplanacak aylık ödenek tutarının yarısı kadar yolluk ödenir.

(3) Bu yolluklar herhangi bir suretle haczedilemez.

(4) TBMM üyeleri en yüksek Devlet memurunun almakta olduğu mali ve sosyal haklardan yararlanırlar.

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONUNUN
KABUL ETTİĞİ METİN

**TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
ÜYELİĞİ VE SİYASİ ETİK KANUNU TEKLİFİ**

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Kanunun amacı; Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, bu üyeliği sona erenler ile dışarıdan atanan bakanların mali, sosyal hak ve yükümlülüklerini, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyelerinin yapamayacağı işleri ve siyasi etik ilkelerini düzenlemektir.

Tanımlar

MADDE 2- (1) Bu Kanunda geçen;

- a) TBMM: Türkiye Büyük Millet Meclisini,
- b) Başkan: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanını,
- c) Başkanlık Divanı: Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlık Divanını,
- ç) TBMM üyesi: Mevcut yasama dönemi içinde milletvekili sıfatını haiz olanları,
- d) TBMM üyeliği sona erenler: Önceki yasama dönemlerinde Yasama Organı üyesi olanları,
- e) Dışarıdan atanan bakan: TBMM üyeleri dışından milletvekili seçilme yeterliğine sahip olanlar arasından atanan bakanları, ifade eder.

Ödenek ve yolluk

MADDE 3- (1) TBMM üyelerinin aylık ödeneklerinin tutarı, en yüksek devlet memurunun almakta olduğu miktardır. En yüksek devlet memuruna ödenenlerden gelir vergisine tabi olmayanlar bu Kanuna göre de gelir vergisine tabi tutulmaz.

(2) TBMM üyelerine bu madde uyarınca hesaplanacak aylık ödenek tutarının yarısı kadar yolluk ödenir.

(3) Bu yolluklar herhangi bir suretle haczedilemez.

(4) TBMM üyeleri en yüksek Devlet memurunun almakta olduğu mali ve sosyal haklardan yararlanırlar.

(Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı
Ankara Milletvekili Cemil Çiçek'in Teklifi)
(2/2666)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Hak kazanma ve ödeme

MADDE 4- (1) TBMM üyeleri seçildikleri günden itibaren, bu Kanunda belirtilen ödenek ve yolluklara hak kazanırlar. Herhangi bir nedenle TBMM üyeliği sıfatı kalkanların istihkakları, bu sıfatın kalktığı ayı takip eden ay başından itibaren verilmez. Ancak, ölüm, Cumhurbaşkanı seçilme ve genel seçimlerin yapılması halinde önceden aldıkları üç aylık ödenek ve yolluklar geri alınmaz. Aylık ödenek ve yollukların üç aylığı peşin olarak ödenir.

Dışarıdan atanan bakanlar

MADDE 5- (1) Dışarıdan atanan bakanlar bu Kanun kapsamında TBMM üyelerine sağlanan haklardan yararlanırlar. Bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda 9/10/1984 tarihli ve 3055 sayılı Başbakan ve Bakanların Temsil Ödenekleri ile Dışarıdan Atanan Bakanların Ödenek ve Yollukları Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Emeklilik

MADDE 6- (1) TBMM üyeleri ile dışarıdan bakanlığa atananlar bu görevlerinden dolayı 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümleri çerçevesinde sigortalı sayılırlar ve bunların sosyal güvenlik hak ve yükümlülükleri hakkında 5510 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Tedavi hakkı

MADDE 7- (1) TBMM üyelerinin, bu üyeliği sona erenler ile dışarıdan atandığı bakanlık görevi sona erenlerin ve bunların eşleri, anne ve babaları ile bakmakla yükümlü oldukları çocuklarının; ölenlerin aylık veya bu Kanunla mülga 26/10/1990 tarihli ve 3671 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin Ödenek, Yolluk ve Emekliliklerine Dair Kanunun mülga 5 inci maddesi gereğince tazminat alan veya müstahak olup da, bu tazminatı mülga 3671 sayılı Kanunun mülga 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki şartlar sebebiyle alamayan dul ve yetimlerinin tedavileri ile ilgili giderler TBMM bütçesinden karşılanır.

Hak kazanma ve ödeme

MADDE 4- (1) TBMM üyeleri seçildikleri günden itibaren, bu Kanunda belirtilen ödenek ve yolluklara hak kazanırlar. Herhangi bir nedenle TBMM üyeliği sıfatı kalkanların istihkakları, bu sıfatın kalktığı ayı takip eden ay başından itibaren verilmez. Ancak, ölüm, Cumhurbaşkanı seçilme ve genel seçimlerin yapılması halinde önceden aldıkları üç aylık ödenek ve yolluklar geri alınmaz. Aylık ödenek ve yollukların üç aylığı peşin olarak ödenir.

Dışarıdan atanan bakanlar

MADDE 5- (1) Dışarıdan atanan bakanlar bu Kanun kapsamında TBMM üyelerine sağlanan haklardan yararlanırlar. Bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda 9/10/1984 tarihli ve 3055 sayılı Başbakan ve Bakanların Temsil Ödenekleri ile Dışarıdan Atanan Bakanların Ödenek ve Yollukları Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.

Emeklilik

MADDE 6- (1) TBMM üyeleri ile dışarıdan bakanlığa atananlar bu görevlerinden dolayı 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu hükümleri çerçevesinde sigortalı sayılırlar ve bunların sosyal güvenlik hak ve yükümlülükleri hakkında 5510 sayılı Kanun hükümleri uygulanır.

Tedavi hakkı

MADDE 7- (1) TBMM üyelerinin, bu üyeliği sona erenler ile dışarıdan atandığı bakanlık görevi sona erenlerin ve bunların eşleri, anne ve babaları ile bakmakla yükümlü oldukları çocuklarının; ölenlerin aylık veya bu Kanunla mülga 26/10/1990 tarihli ve 3671 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerinin Ödenek, Yolluk ve Emekliliklerine Dair Kanunun mülga 5 inci maddesi gereğince tazminat alan veya müstahak olup da, bu tazminatı mülga 3671 sayılı Kanunun mülga 5 inci maddesinin üçüncü fıkrasındaki şartlar sebebiyle alamayan dul ve yetimlerinin tedavileri ile ilgili giderler TBMM bütçesinden karşılanır.

(Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı
Ankara Milletvekili Cemil Çiçek'in Teklifi)
(2/2666)

Analık hali

MADDE 8- (1) Kadın milletvekili doğumdan önce ve sonra toplam on altı hafta süreyle analık izni kullanır. Çoğul gebelik durumunda, bu süreye iki hafta eklenir. Sürelerin hesaplanmasında tatil veya ara verme süreleri dikkate alınır. İlave izin kullanımları TBMM İçtüzüğü'nün izinlere ilişkin genel hükümlerine tabidir.

(2) Kullanılan izin sürelerince ödenek, yolluk ve diğer mali ve sosyal haklarda kesinti yapılmaz.

Ölüm yardımı

MADDE 9- (1) TBMM üyelerinin ölümleri halinde 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre en yüksek devlet memurunun almakta olduğu aylığın (ek gösterge dâhil) on iki aylık tutarı ölüm yardımı olarak TBMM bütçesinden usulü dairesinde ve resen ödenir.

(2) TBMM üyeliği sona erenler için bu yardım ölüm tarihi itibarıyla birinci fıkraya göre hesaplanacak miktarın yarısı tutarında olmak üzere TBMM bütçesinden ödenir.

(3) Bu madde uyarınca ölüm yardımı yapılanlara diğer mevzuat hükümleri ile öngörülen ölüm yardımları yapılmaz.

(4) Bu maddenin uygulanmasında 657 sayılı Kanunun 208 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Diğer sosyal haklar

MADDE 10- (1) TBMM üyeleri ve bu üyeliği sona erenler ile dışarıdan atanan bakanlar kamu kurum ve kuruluşlarının sosyal tesis ve imkânlarından, bu kurumların en yüksek yöneticilerinin tabi olduğu koşullarda yararlanırlar.

(2) TBMM üyeliği sona erenler yasama, ödenek ve yolluk, TBMM Genel Kurulu ve parti grup toplantılarına girme hakları dışında kalan ve TBMM üyelerine tanınan bütün haklardan yararlanırlar.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Analık hali

MADDE 8- (1) Kadın milletvekili doğumdan önce ve sonra toplam on altı hafta süreyle analık izni kullanır. Çoğul gebelik durumunda, bu süreye iki hafta eklenir. Sürelerin hesaplanmasında tatil veya ara verme süreleri dikkate alınır. İlave izin kullanımları TBMM İçtüzüğü'nün izinlere ilişkin genel hükümlerine tabidir.

(2) Kullanılan izin sürelerince ödenek, yolluk ve diğer mali ve sosyal haklarda kesinti yapılmaz.

Ölüm yardımı

MADDE 9- (1) TBMM üyelerinin ölümleri halinde 14/7/1965 tarihli ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa göre en yüksek devlet memurunun almakta olduğu aylığın (ek gösterge dâhil) on iki aylık tutarı ölüm yardımı olarak TBMM bütçesinden usulü dairesinde ve resen ödenir.

(2) TBMM üyeliği sona erenler için bu yardım ölüm tarihi itibarıyla birinci fıkraya göre hesaplanacak miktarın yarısı tutarında olmak üzere TBMM bütçesinden ödenir.

(3) Bu madde uyarınca ölüm yardımı yapılanlara diğer mevzuat hükümleri ile öngörülen ölüm yardımları yapılmaz.

(4) Bu maddenin uygulanmasında 657 sayılı Kanunun 208 inci maddesi hükümleri uygulanır.

Diğer sosyal haklar

MADDE 10- (1) TBMM üyeleri ve bu üyeliği sona erenler ile dışarıdan atanan bakanlar kamu kurum ve kuruluşlarının (Türk Silahlı Kuvvetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı hariç) sosyal tesis ve imkânlarından, bu kurumların en yüksek yöneticilerinin tabi olduğu koşullarda yararlanırlar.

(2) TBMM üyeliği sona erenler yasama, ödenek ve yolluk, TBMM Genel Kurulu ve parti grup toplantılarına girme hakları dışında kalan ve TBMM üyelerine tanınan bütün haklardan yararlanırlar.

(Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı
Ankara Milletvekili Cemil Çiçek'in Teklifi)
(2/2666)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Personel istihdamı

MADDE 11- (1) Yasama faaliyetlerinde TBMM üyelerine yardımcı olmak üzere 1/12/2011 tarihli ve 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunu hükümlerine tabi olarak personel çalıştırılabilir.

Protokol sırası

MADDE 12- (1) İlgili mevzuatı gereği belirlenen Başkanlık protokolü önde gelim listesinde Eski TBMM Başkanları Eski Cumhurbaşkanlarından sonraki sırada yer alır. TBMM Başkan Vekilleri; TBMM'de Grubu Bulunan Siyasi Partilerin Genel Başkanları; TBMM Katip Üyeleri; İdare Amirleri ve İhtisas Komisyonu Başkanları; TBMM'de Temsil Edilen Siyasi Partilerin Genel Başkanları; TBMM'de Grubu Bulunan Siyasi Partilerin Grup Başkanları ve Başkan Vekilleri; TBMM'de Grubu Bulunan Siyasi Partilerin Genel Başkan Yardımcıları; TBMM'de Grubu Bulunan Siyasi Partilerin Genel Sekreterleri ve TBMM üyeleri bu fıkrafta belirtilen sıraya uygun olarak kuvvet komutanlarından sonraki sırada yer alır. TBMM üyelerinin kendi aralarındaki önde gelim sırasında beşinci fıkra hükümleri geçerlidir.

(2) İl protokolü önde gelim listelerinde TBMM üyelerini müteakip, bu üyeliği sonra enler yer alır.

(3) İllerdeki ulusal ve resmi bayramlar ile her türlü törenlerde TBMM üyeleri ile bu üyeliği sona enler soyadı sırasına göre ilin valisinden sonra yer alır.

(4) Önde gelim listelerindeki sıraları TBMM üyeleri ve bu üyeliği sona enlere valiliklerce her yasama dönemi başında ve bu sıralamalarda değişiklik olması halinde değişiklik tarihini izleyen bir hafta içerisinde yazılı olarak bildirilir.

(5) İllerde yapılacak törenlerde yasama organını temsilen varsa sırasıyla Başkanlık Divanı üyeleri, siyasi parti grup başkanvekilleri

Personel istihdamı

MADDE 11- (1) Yasama faaliyetlerinde TBMM üyelerine yardımcı olmak üzere 1/12/2011 tarihli ve 6253 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığı İdari Teşkilatı Kanunu hükümlerine tabi olarak personel çalıştırılabilir.

Protokol sırası

MADDE 12- (1) İlgili mevzuatı gereği belirlenen Başkanlık protokolü önde gelim listesinde Eski TBMM Başkanları Eski Cumhurbaşkanlarından sonraki sırada yer alır. TBMM Başkan Vekilleri; TBMM'de Grubu Bulunan Siyasi Partilerin Genel Başkanları; TBMM Katip Üyeleri; İdare Amirleri ve İhtisas Komisyonu Başkanları; TBMM'de Temsil Edilen Siyasi Partilerin Genel Başkanları; TBMM'de Grubu Bulunan Siyasi Partilerin Grup Başkanları ve Başkan Vekilleri; TBMM'de Grubu Bulunan Siyasi Partilerin Genel Başkan Yardımcıları; TBMM'de Grubu Bulunan Siyasi Partilerin Genel Sekreterleri ve TBMM üyeleri bu fıkrafta belirtilen sıraya uygun olarak kuvvet komutanlarından sonraki sırada yer alır. TBMM üyelerinin kendi aralarındaki önde gelim sırasında beşinci fıkra hükümleri geçerlidir.

(2) İl protokolü önde gelim listelerinde TBMM üyelerini müteakip, bu üyeliği sonra enler yer alır.

(3) İllerdeki ulusal ve resmi bayramlar ile her türlü törenlerde TBMM üyeleri ile bu üyeliği sona enler soyadı sırasına göre ilin valisinden sonra yer alır.

(4) Önde gelim listelerindeki sıraları TBMM üyeleri ve bu üyeliği sona enlere valiliklerce her yasama dönemi başında ve bu sıralamalarda değişiklik olması halinde değişiklik tarihini izleyen bir hafta içerisinde yazılı olarak bildirilir.

(5) İllerde yapılacak törenlerde yasama organını temsilen varsa sırasıyla Başkanlık Divanı üyeleri, siyasi parti grup başkanvekilleri veya TBMM ihtisas komisyonları başkanlarından

(Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı
Ankara Milletvekili Cemil Çiçek'in Teklifi)
(2/2666)

veya TBMM ihtisas komisyonları başkanlarından biri; bunlardan biri yoksa il TBMM üyelerinden yaşça en büyük olanı, il TBMM üyelerinden de yoksa diğer TBMM üyelerinden yaşça en büyük olanı protokolde yerini alır. TBMM Başkanının katıldığı tüm törenlerde yasama organını temsilen protokolün ilk üç sırasında başka kimse yer almaz.

Diplomatik pasaport

MADDE 13- (1) TBMM üyelerine, bu üyeliği sona erenlere ve dışarıdan atanan bakanlar ile bunların eşlerine ve ergin olmayan veya ergin olsalar dahi öğrenimi devam eden çocuklarına 25 yaşının ikmaline kadar; yine ergin olsalar dahi bedensel, zihinsel ve ruhsal engellerinden en az biri nedeniyle sürekli bakıma muhtaç durumda olduğu resmi sağlık kurumlarının düzenlediği sağlık kurulu raporu ile belgelenen çocuklarına diplomatik pasaport verilir.

(2) Bu Kanunda düzenlenmeyen diğer hususlar hakkında 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanunu uygulanır.

Silah bulundurma ve taşıma

MADDE 14- (1) TBMM üyelerine, bu üyeliği sona erenlere ve dışarıdan atanan bakanlara 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun kapsamına giren silahlar için silah bulundurma ve taşıma ruhsatı verilir. Bu ruhsatlarda süre kaydı aranmaz. Avda veya sporda kullanılan her nevi ateşli yivli silahlar da bu madde hükümlerine tabidir.

(2) Birinci fıkra kapsamında ateşli silahların taşınmasına veya bulundurulmasına yetki veren kayıt ve belgeler her türlü resim, vergi ve harçtan muaftır.

(3) Bu Kanunda düzenlenmeyen diğer hususlar hakkında 6136 sayılı Kanun uygulanır.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

biri; bunlardan biri yoksa il TBMM üyelerinden yaşça en büyük olanı, il TBMM üyelerinden de yoksa diğer TBMM üyelerinden yaşça en büyük olanı protokolde yerini alır. TBMM Başkanının katıldığı tüm törenlerde yasama organını temsilen protokolün ilk üç sırasında başka kimse yer almaz.

Diplomatik pasaport

MADDE 13- (1) TBMM üyelerine, bu üyeliği sona erenlere ve dışarıdan atanan bakanlar ile bunların eşlerine ve ergin olmayan veya ergin olsalar dahi öğrenimi devam eden çocuklarına 25 yaşının ikmaline kadar; yine ergin olsalar dahi bedensel, zihinsel ve ruhsal engellerinden en az biri nedeniyle sürekli bakıma muhtaç durumda olduğu resmi sağlık kurumlarının düzenlediği sağlık kurulu raporu ile belgelenen çocuklarına diplomatik pasaport verilir.

(2) Bu Kanunda düzenlenmeyen diğer hususlar hakkında 15/7/1950 tarihli ve 5682 sayılı Pasaport Kanunu uygulanır.

Silah bulundurma ve taşıma

MADDE 14- (1) TBMM üyelerine, bu üyeliği sona erenlere ve dışarıdan atanan bakanlara 10/7/1953 tarihli ve 6136 sayılı Ateşli Silahlar ve Bıçaklar ile Diğer Aletler Hakkında Kanun kapsamına giren silahlar için silah bulundurma ve taşıma ruhsatı verilir. Bu ruhsatlarda süre kaydı aranmaz. Avda veya sporda kullanılan her nevi ateşli yivli silahlar da bu madde hükümlerine tabidir.

(2) Birinci fıkra kapsamında ateşli silahların taşınmasına veya bulundurulmasına yetki veren kayıt ve belgeler her türlü resim, vergi ve harçtan muaftır.

(3) 6136 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin birinci fıkrası kapsamında silah ruhsatı verilemeyenlere TBMM üyesi olmaları halinde birinci fıkra hükümleri uygulanır.

(4) Bu Kanunda düzenlenmeyen diğer hususlar hakkında 6136 sayılı Kanun uygulanır.

(Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı
Ankara Milletvekili Cemil Çiçek'in Teklifi)
(2/2666)

Rozet ve kimlik

MADDE 15- (1) TBMM üyelerine, özellikleri Başkanlık Divanınca çıkarılacak yönetmelikte belirlenen rozet verilir. Bu rozetler TBMM üyesinin şahsına ait olup başkalarına intikal edemez. Rozetler sahiplerinden başkası tarafından taşınmaz.

(2) TBMM Başkanlığınca TBMM üyelerine, bu üyeliği sona erenlere ve dışarıdan atanan bakanlara verilen kimlik belgesi tüm resmî ve özel kuruluşlar tarafından kabul edilecek resmî kimlik hükmündedir.

Cenaze töreni

MADDE 16- (1) Vefat eden TBMM üyesinin, bu üyeliği sona erenin ve dışarıdan atanan bakanın vasiyeti üzerine ya da eşi veya birinci derece yakınlarının talep etmesi halinde TBMM'de ve defnedileceği ilde valiliklerce cenaze töreni yapılır. Cenaze töreni ile ilgili hususlar Başkanlık Divanınca çıkarılacak yönetmelikte düzenlenir.

TBMM üyelerinin yapamayacağı işler

MADDE 17- (1) TBMM üyeleri, Devlet ve diğer kamu tüzelkişilerinde ve bunlara bağlı kuruluşlarda; Devletin veya diğer kamu tüzelkişilerinin doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak katıldığı teşebbüs ve ortaklıklarda; özel gelir kaynakları ve özel imkânları kanunla sağlanmış kamu yararına çalışan derneklerin ve Devlettten yardım sağlayan ve vergi muafiyeti olan vakıfların, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alamazlar ve vekili olamazlar.

(2) TBMM üyeleri birinci fıkrada belirtilen kurum ve kuruluşlarda; ücret karşılığı iş takipçiliği, komisyonculuk ve müşavirlik yapamazlar; genel sekreter, sekreter veya benzeri herhangi bir nam altında hiçbir yönetim görevi alamazlar.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Rozet ve kimlik

MADDE 15- (1) TBMM üyelerine, özellikleri Başkanlık Divanınca çıkarılacak yönetmelikte belirlenen rozet verilir. Bu rozetler TBMM üyesinin şahsına ait olup başkalarına intikal edemez. Rozetler sahiplerinden başkası tarafından taşınmaz.

(2) TBMM Başkanlığınca TBMM üyelerine, bu üyeliği sona erenlere ve dışarıdan atanan bakanlara verilen kimlik belgesi tüm resmî ve özel kuruluşlar tarafından kabul edilecek resmî kimlik hükmündedir.

Cenaze töreni

MADDE 16- (1) Vefat eden TBMM üyesinin, bu üyeliği sona erenin ve dışarıdan atanan bakanın vasiyeti üzerine ya da eşi veya birinci derece yakınlarının talep etmesi halinde TBMM'de ve defnedileceği ilde valiliklerce cenaze töreni yapılır. Cenaze töreni ile ilgili hususlar Başkanlık Divanınca çıkarılacak yönetmelikte düzenlenir.

TBMM üyelerinin yapamayacağı işler

MADDE 17- (1) TBMM üyeleri, Devlet ve diğer kamu tüzelkişilerinde ve bunlara bağlı kuruluşlarda; Devletin veya diğer kamu tüzelkişilerinin doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak katıldığı teşebbüs ve ortaklıklarda; özel gelir kaynakları ve özel imkânları kanunla sağlanmış kamu yararına çalışan derneklerin ve Devlettten yardım sağlayan ve vergi muafiyeti olan vakıfların, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşları ile sendikalar ve bunların üst kuruluşlarının ve katıldıkları teşebbüs veya ortaklıkların yönetim ve denetim kurullarında görev alamazlar ve vekili olamazlar.

(2) TBMM üyeleri birinci fıkrada belirtilen kurum ve kuruluşlarda; ücret karşılığı iş takipçiliği, komisyonculuk ve müşavirlik yapamazlar; genel sekreter, sekreter veya benzeri herhangi bir nam altında hiçbir yönetim görevi alamazlar.

(Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı
Ankara Milletvekili Cemil Çiçek'in Teklifi)
(2/2666)

(3) TBMM üyeleri herhangi bir taahhüt işini doğrudan veya dolaylı olarak kabul edemezler, temsilcilik ve hakemlik yapamazlar.

(4) TBMM üyeleri, yürütme organının teklif, inha, atama veya onamasına bağlı resmî veya özel herhangi bir işle görevlendirilemezler. TBMM üyelerinin belli konuda ve altı ayı aşmamak üzere Bakanlar Kurulunca verilecek geçici bir görevi kabul etmesi, TBMM'nin kararına bağlıdır.

(5) TBMM üyeleri, yabancı bir devlet veya milletlerarası bir kuruluş tarafından verilen idari ve siyasi, ücretli herhangi bir işi veya görevi TBMM'nin kararı olmadıkça kabul edemezler.

(6) TBMM üyeleri yasak olmayan işlerin icrasında TBMM üyeliği unvanlarını kullanamazlar.

(7) TBMM üyelerinin yapamayacakları işlere ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümler saklıdır.

(8) Her yasama döneminde TBMM üyeliğine seçilmeden önce bu Kanunla yasaklanan herhangi bir yükümlülük üstlenmiş bulunan TBMM üyeleri, mevcut durumlarını altı ay içinde Kanuna uygun hale getirirler.

(9) Bu maddeye aykırı hareket eden üyeler hakkında, TBMM İçtüzüğü hükümleri uyarınca işlem yapılır. Üyeliğin düşmesine, Türkiye Büyük Millet Meclisi üye tamsayısının salt çoğunluğu ile karar verilir.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

(3) TBMM üyeleri herhangi bir taahhüt işini doğrudan veya dolaylı olarak kabul edemezler, temsilcilik ve hakemlik yapamazlar.

(4) TBMM üyeleri, yürütme organının teklif, inha, atama veya onamasına bağlı resmî veya özel herhangi bir işle görevlendirilemezler. TBMM üyelerinin belli konuda ve altı ayı aşmamak üzere Bakanlar Kurulunca verilecek geçici bir görevi kabul etmesi, TBMM'nin kararına bağlıdır.

(5) TBMM üyeleri, yabancı bir devlet veya milletlerarası bir kuruluş tarafından verilen idari ve siyasi, ücretli herhangi bir işi veya görevi TBMM'nin kararı olmadıkça kabul edemezler.

(6) TBMM üyeleri yasak olmayan işlerin icrasında TBMM üyeliği unvanlarını kullanamazlar.

(7) TBMM üyelerinin yapamayacakları işlere ilişkin diğer kanunlarda yer alan hükümler saklıdır.

(8) Her yasama döneminde TBMM üyeliğine seçilmeden önce bu Kanunla yasaklanan herhangi bir yükümlülük üstlenmiş bulunan TBMM üyeleri, mevcut durumlarını altı ay içinde Kanuna uygun hale getirirler.

(9) Bu maddeye aykırı hareket eden üyeler hakkında, TBMM İçtüzüğü hükümleri uyarınca işlem yapılır. Üyeliğin düşmesine, TBMM üye tamsayısının salt çoğunluğu ile karar verilir.

Siyasi etik ilkeler

MADDE 18- (1) TBMM üyeleri;

a) TBMM üyesi olmaktan kaynaklanan konum ve yetkileri ile milletvekilliği unvanlarını, kendilerine veya üçüncü kişilere menfaat sağlamak amacıyla kullanmaktan kaçınırlar.

b) Dil, ırk, renk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din, mezhep, yaş, bedensel, zihinsel ve ruhsal engeller ve benzeri sebeplerle ayırım yapamazlar.

c) Kendilerine tahsis olunan kamu imkânlarını amacı kapsamında kullanmaya özen gösterirler.

ç) Her türlü eylem ve işlemlerini yerine getirirken açık, şeffaf ve erişilebilir olurlar.

(Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı
Ankara Milletvekili Cemil Çiçek'in Teklifi)
(2/2666)

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Yönetmelik

MADDE 18- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Başkanlık Divanınca çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.

Atıflar ve uygulanmayacak hükümler

MADDE 19- (1) Mevzuatta bu Kanunla yürürlükten kaldırılan kanunlara yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

(2) Bu Kanunla düzenlenen hususlar hakkında diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz. Ancak, bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarla ilgili diğer kanunlarda yer alan hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

(3) Bu Kanunun TBMM üyeliği sonra erenler hakkındaki hükümleri, dışarıdan atanan bakanlardan bakanlık görevi sona ermiş olanlar hakkında da uygulanır.

Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 20- (1) 6253 sayılı Kanuna aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

“Temsil giderleri

EK MADDE 1- (1) TBMM üyelerinin temsil niteliği bulunan programları için yapmış oldukları giderler TBMM bütçesinden karşılanır. Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Başkanlık Divanı tarafından belirlenir.”

(2) 5682 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “Türkiye

d) Görevlerini yerine getirirken TBMM'nin saygınlığına ve milletvekilliği görevinin itibarına uygun davranırlar.

e) Milletvekili sıfatı, konumu ve onuru ile bağdaşmayan her türlü tutum ve davranıştan kaçınırlar.

Mal bildirimi

MADDE 19- (1) TBMM üyeleri, 19/4/1990 tarihli ve 3628 sayılı Mal Bildiriminde Bulunulması, Rüşvet ve Yolsuzluklarla Mücadele Kanunu hükümlerine göre mal bildiriminde bulunurlar.

Yönetmelik

MADDE 20- (1) Bu Kanunun uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar Başkanlık Divanınca çıkarılacak yönetmeliklerle düzenlenir.

Atıflar ve uygulanmayacak hükümler

MADDE 21- (1) Mevzuatta bu Kanunla yürürlükten kaldırılan kanunlara yapılan atıflar bu Kanuna yapılmış sayılır.

(2) Bu Kanunla düzenlenen hususlar hakkında diğer kanunların bu Kanuna aykırı hükümleri uygulanmaz. Ancak, bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarla ilgili diğer kanunlarda yer alan hükümlerin uygulanmasına devam olunur.

(3) Bu Kanunun TBMM üyeliği sonra erenler hakkındaki hükümleri, dışarıdan atanan bakanlardan bakanlık görevi sona ermiş olanlar hakkında da uygulanır.

Değiştirilen ve yürürlükten kaldırılan hükümler

MADDE 22- (1) 5682 sayılı Kanunun 13 üncü maddesinin üçüncü fıkrasında yer alan “Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olmayan bakanlara,” ibaresi ile 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan “Türkiye Büyük Millet Meclisi eski üyeleri, eski bakanlar ile” ibaresi maddelerin metninden çıkarılmıştır.

(2) 6136 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan “Türkiye Büyük Millet

(Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanı
Ankara Milletvekili Cemil Çiçek'in Teklifi)
(2/2666)

Büyük Millet Meclisi Üyelerine, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyesi olmayan bakanlara," ibaresi ile 14 üncü maddesinin birinci fıkrasında yer alan "Türkiye Büyük Millet Meclisi eski üyeleri, eski bakanlar ile" ibaresi maddelerin metninden çıkarılmıştır.

(3) 6136 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeleri," ibaresi ile 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan "Yasama Organı Üyeleri" ibaresi maddelerin metninden çıkarılmıştır.

(4) 5510 sayılı Kanunun ek 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "30 gün içinde" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

(5) 31/10/1984 tarihli ve 3069 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği ile Bağdaşmayan İşler Hakkında Kanun ve 3671 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümler uyarınca yapılmakta olan her nevi ödemeler hakkında da hak kaybına yol açılmaması kaydıyla bu Kanun hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 21- (1) Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 22- (1) Bu Kanunun TBMM ile ilgili hükümlerini TBMM Başkanı, diğer hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

(Plan ve Bütçe Komisyonunun
Kabul Ettiği Metin)

Meclisi Üyeleri," ibaresi ile 7 nci maddesinin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yer alan "Yasama Organı Üyeleri" ibaresi maddelerin metninden çıkarılmıştır.

(3) 5510 sayılı Kanunun ek 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yer alan "30 gün içinde" ibaresi madde metninden çıkarılmıştır.

(4) 31/10/1984 tarihli ve 3069 sayılı Türkiye Büyük Millet Meclisi Üyeliği ile Bağdaşmayan İşler Hakkında Kanun ve 3671 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmıştır.

GEÇİCİ MADDE 1- (1) Bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten önce, bu Kanunla yürürlükten kaldırılan hükümler uyarınca yapılmakta olan her nevi ödemeler hakkında da hak kaybına yol açılmaması kaydıyla bu Kanun hükümleri uygulanır.

Yürürlük

MADDE 23- (1) Bu Kanun 7/6/2015 tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 24- (1) Bu Kanunun TBMM ile ilgili hükümlerini TBMM Başkanı, diğer hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.